

Rafał Majzner

SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ: XII WIELKOPOLSKIE FORUM PEDAGOGICZNE Z CYKLU EWALUACJA I INNOWACJE W EDUKACJI NA TEMAT EWALUACJA POPRAWY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA, KALISZ–KONIN, 5–7 MAJA 2014 ROKU

W dniach 5–7 maja 2014 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa: XII Wielkopolskie Forum Pedagogiczne z cyklu „Ewaluacja i innowacje w edukacji” na temat „Ewaluacja poprawy jakości kształcenia”. Wydarzenie to spotkało się z dużym zainteresowaniem środowiska naukowego, reprezentowanego przez prawie 80 uczestników z 19 ośrodków naukowych z różnych regionów Polski, w tym przez 26 samodzielnych pracowników naukowych i profesorów. Organizatorami konferencji były Zakład Kształcenia Pedagogicznego Nauczycieli Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Katedra Pedagogiki i Pracy Socjalnej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie. Patronatu naukowego udzielił Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, natomiast patronat medialny objęło Forum Akademickie oraz Wychowanie na co Dzień. Sesje plenarne oraz sekcje problemowe odbywały się w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Energetyk” w Ślesinie oraz w Auli im. Jana A.P. Kaczmarka Centrum Wykładowo-Dydaktycznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.

W pierwszym dniu konferencji miała miejsce debata naukowa na temat: „Niepokój o dydaktykę – i co dalej?”. Okazją do podjęcia tego zagadnienia stały się obchody 80. rocznicy urodzin prof. zw. dr. hab. Józefa Półturzyckiego. Moderatorzy w osobie prof. zw. dr. hab. dr. h.c. Kazimierza Denka, prof. zw. dr. hab. Józefa Półturzyckiego oraz prof. nadzw. dr. hab. Jana Grzesiaka wygłosili krótkie referaty, po czym nastąpiło otwarte zebranie Zespołu Dy-

daktyki Ogólnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, a także Komitetu Naukowego XII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego, w którego toku przyjęto deklarację o intensyfikacji kroków na rzecz zharmonizowania podejścia do przeprowadzenia ewaluacji faktycznej poprawy jakości kształcenia w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach średnich, a także w szkolnictwie wyższym.

Temat konferencji dotyczył ważnych dylematów dotyczących rzeczywistej poprawy jakości kształcenia, przedstawiono wyniki badań odnoszące się do wprowadzania koncepcji poprawy jakości kształcenia w aspekcie krajowych ram kwalifikacji oraz nowej podstawy programowej. Co istotne, XII Wielkopolskie Forum Pedagogiczne pozwoliło uczestnikom na nawiązanie współpracy naukowej, a także wymianę doświadczeń w zakresie omawianego zagadnienia. Ewaluacja poprawy jakości kształcenia – co było podkreślane – dotyka w szczególności sposób nauczyciela na każdym etapie edukacji, jak zauważył organizator konferencji, prof. nadzw. dr hab. Jan Grzesiak. Ewaluacja w edukacji, jako swoista analiza wartości, wymaga od nauczycieli nieodzownych kompetencji w dokonywaniu autokorekty, a także kontroli i oceny skuteczności oddziaływań pedagogicznych. Na tej podstawie możliwa i konieczna okazuje się również autoewaluacja, która jest ściśle powiązana z refleksyjnością i samooceną nauczyciela¹.

Obrady XII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego rozpoczęły się w Auli im. Jana A.P. Kaczmarska Centrum Wykładowo-Dydaktycznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie przemówieniem JM Rektora prof. zw. dr. hab. Mirosława Pawlaka oraz Dziekana Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. nadzw. dr. hab. Mirosława Śmiałka, którzy przywitali zaproszonych gości, uczestników XII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego, jak również młodzież i nauczycieli akademickich obecnych na obradach. Odnosząc się do tematyki konferencji, wyrazili uznanie dla podjętego tematu ewaluacji poprawy jakości kształcenia, doceniając wagę poruszanego problemu. Do tych słów przyłączyła się również mgr Dorota Kinal, Wielkopolski Wicekurator Oświaty.

Moderatorami pierwszej plenarnej sesji naukowej byli prof. zw. dr hab. dr h.c. Kazimierz Denek, prof. nadzw. dr hab. Jan Grzesiak oraz prof. zw.

¹ J. Grzesiak, *Uwarunkowania poprawy jakości praktyk pedagogicznych w kształceniu nauczycieli dzieci*, [w:] *Praktyki pedagogiczne ważnym ogniwem w procesie kształcenia nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Teoretyczne i praktyczne aspekty kształcenia nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej*, t. 1, red. M. Krzemiński, B. Moraczewska, Wrocław 2012, s. 22.

dr hab. Józef Półturzycki. Wystąpienie na temat: „Ku poprawie jakości dydaktyki uniwersyteckiej – refleksja dedykowana Panu Profesorowi Józefowi Półturzyckiemu z okazji Jego Jubileuszu” wygłosił prof. zw. dr hab. dr h.c. Kazimierz Denek, który podkreślił potrzebę poprawy dydaktyki przedmiotowej. W drugiej kolejności głos zabrał prof. zw. dr hab. Józef Półturzycki, przedstawiając referat pod tytułem: „Kierunki mojej pracy naukowej i dydaktycznej”. Prof. nadzw. dr hab. Anna Karpińska zaprezentowała wykład zatytułowany: „Refleksja ontodydaktyczna z perspektywy dążenia do poprawy jakości kształcenia”, natomiast prof. zw. dr hab. Danuta Waloszek omówiła temat: „Nowe zadania pedagogiki (i dla pedagogiki) przedszkolnej, jako warunek jej naukowego trwania”. Pierwszą sesję plenarną zakończył wykład prof. nadzw. dr hab. Beaty Przyborowskiej: „Kompetencje innowacyjne w życiu osobistym i zawodowym”.

Moderatorami drugiej plenarnej sesji naukowej byli prof. zw. dr hab. Zenon Jasiński, prof. nadzw. dr hab. Anna Karpińska oraz prof. zw. dr hab. Ryszard Parzęcki. Jako pierwszy zabrał głos prof. nadzw. dr hab. Marian Lelonek, w wystąpieniu na temat: „Edukacja wczesnoszkolna bez podręczników!”. Następnie referat na temat „E-nauczyciel akademicki w e-learning” wygłosił prof. zw. dr hab. Kazimierz Went. Z kolei dr hab. Maria Januszewska-Warych podjęła temat: „«Tygodnika Powszechnego» wizje reformy oświaty w Polsce powojennej (1945–1946)”, natomiast doc. Raisa Lewina omówiła temat: „Innowacje edukacyjne w Katedrze Dyrygowania i Wokalistyki Uniwersytetu im. J. Kupały w Grodnie”. Sesję plenarną zakończyło wystąpienie prof. nadzw. dr hab. Poli Kuleczki pod tytułem: „Wybrane aspekty poprawy jakości edukacji krajoznawczej”.

Uczestnicy XII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego w dalszej jego części podjęli rozważania w sekcjach problemowych.

Pierwsza sekcja poruszała problematykę: „Zawód wychowującego nauczyciela”. Moderatorami byli prof. nadzw. dr hab. Piotr Oleśniewicz, dr hab. Ewa Szadzińska, prof. zw. dr hab. Marian Walczak. Dr Ewelina Poniedziałek i prof. zw. dr hab. Marian Walczak zaprezentowali referat na temat: „Kształtowanie narodowej, regionalnej i lokalnej tożsamości kolejnych pokoleń Polaków poprzez jakość kształcenia i wychowania szkolnego oraz pozaszkolnego”. Dr hab. Ewa Szadzińska zobrazowała podmiotowość procesu edukacyjnego w odniesieniu do zmiany jakości kształcenia w praktyce, zaś dr Małgorzata Kabat omówiła zawód nauczyciela w kontekście jego jakości, odnosząc się do refleksji z teorii badań. Kolejny problem poruszył mgr Bogdan Urbanek,

który kompetencje nauczyciela rozpatrzył w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki, zaś dr Izabela Plieth-Kalinowska poruszyła problem empatii w odniesieniu do wypalenia zawodowego nauczycieli. W następnej kolejności mgr Karolina Kwak omówiła problem podstawy programowej i programów, a mgr Tatiana Grabowska ukazała podmiotowość w edukacji jako rzeczywistość czy wyzwanie w pracy współczesnego nauczyciela.

Sekcja druga podjęła trudny temat: „Ewaluacja jakości pracy nauczyciela dzieci”. Moderatorami byli prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Gawet-Luty, prof. nadzw. dr hab. Ewa Smak, prof. zw. dr hab. Kazimierz Żegnałek. Jako pierwsza głos zabrała dr Ewa Kochanowska, która omówiła kompetencje diagnostyczne z perspektywy nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, z kolei mgr Dominika Machnio przedstawiła model nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w opinii rodziców i uczniów, natomiast mgr Ewa Zimny zaprezentowała referat na temat: „Nauczyciel przedszkola w dobie przemian cywilizacyjnych”. W dalszej kolejności głos zabrała dr Katarzyna Wojciechowska, poruszając kwestie związane ze środowiskiem szkolnym, traktowanym jako wyznacznik jakości przebiegu edukacji zdrowotnej, zaś dr Mirosław Kordowski omówił problem efektywności kształcenia w kontekście potrzeby kształtowania kultury estetycznej na zajęciach pozalekcyjnych. Ostatnie wystąpienie dr Sabiny Wieruszewskiej-Duraj przybliżyło sytuację przedszkola w obliczu zmiany strategii edukacji dziecka.

Sekcja trzecia poruszała problemy związane z tematem: „Ewaluacja poprawy jakości funkcjonowania współczesnej szkoły”. Moderatorami byli: prof. nadzw. dr hab. Marian Lelonek, dr hab. Krzysztof Przybycień oraz prof. nadzw. dr hab. Jolanta Szempruch, która wraz z Renatą Zaborek i Joanną Smyłą jako pierwsze przedstawiły referat na temat: „Ewaluacja jako podstawowa strategia rozwoju edukacji – modernizowanie nadzoru pedagogicznego”. Mgr Gracjana Herman oraz mgr Honorata Jakubasz przybliżyły problem ucznia zdolnego w dwóch kontekstach jako problem bądź nadzieja dzisiejszej szkoły. W dalszej kolejności mgr Agnieszka Kania omówiła wycieczkę tematyczną w edukacji humanistycznej w liceum w kontekście nowej podstawy programowej, a dr Agnieszka Włoch wraz z dr. Stanisławem Włochem przedstawili istotny problem diagnozowania uczniów w odniesieniu do programu – jego realizacji i jakości kształcenia. Dr Rafał Majzner wyszczególnił wybrane problemy ewaluacji kompetencji nauczycieli edukacji elementarnej w zakresie diagnozowania umiejętności i zdolności muzycznych dzieci, natomiast mgr Magdalena Cieślarska zauważyła koniecz-

ność intensyfikacji interdyscyplinarnego procesu badawczego w edukacji muzycznej uczniów.

Sekcja czwarta skupiona była wokół tematu: „Ewaluacja jakości edukacji w wyższej szkole”. Moderatorami byli: prof. nadzw. dr hab. Pola Kuleczka, prof. zw. dr hab. Danuta Włoszek oraz prof. zw. dr hab. Kazimierz Wenta. Dr Walentyna Wróblewska przedstawiła referat pod tytułem: „W poszukiwaniu uwarunkowań podwyższania jakości kształcenia w szkole wyższej”. Dr Anna Krajewska omówiła przedmiot i treści współdziałania dydaktycznego nauczycieli i studentów w fazach procesu kształcenia w ocenie jego uczestników, zaś dr Maria Sobieszczyk wskazała jakość praktyk w aspekcie diagnozy i strategii ich rozwoju. W następnej kolejności dr Jadwiga Knotowicz oraz dr Stefan Szary nakreślili efekty kształcenia w pracy terapeutycznej studentów z dziećmi nadpobudliwymi psychoruchowo, a mgr Ewelina Strawa nawiązała do skuteczności wdrażania nowych technologii w szkole. Ostatnią prelegentką w tej sekcji była mgr Elżbieta Piątek, która zaprezentowała temat: „Znaczenie kształcenia humanistycznego w kształtowaniu kompetencji przyszłości”.

Obrady prowadzone w sekcji piątej skupiły się wokół zagadnienia: „Ewaluacja jakości edukacji początkowej dzieci”. Moderatorami byli: prof. nadzw. dr hab. Marzenna Magda Adamowicz, prof. nadzw. dr hab. Ewa Smak, prof. nadzw. dr hab. Krystyna Żuchelkowska. Pierwsze wystąpienie wygłosiła dr Justyna Wojciechowska, która wskazała na konieczność rozumienia znaczeń zakotwiczonych w umyśle dziecka, co według prelegentki stanowi wyzwanie dla współczesnej dydaktyki. Mgr Ewelina Strawa zaprezentowała temat: „Skuteczność wdrażania nowych technologii w szkole. W stronę edukacji medialno-informacyjnej”, natomiast dr Joanna Skibska zreferowała wyniki badań dotyczące gotowości dziecka sześciolatniego do uczenia się matematyki. Mgr Małgorzata Gałczyńska i dr Marianna Styczyńska zobrazowały ewaluację czasu wolnego dziecka edukacji wczesnoszkolnej na przykładzie wybranych szkół podstawowych w Kaliszu, zaś mgr Hanna Dworzyńska nakreśliła problem aktywności dzieci i istoty podręczników w tym działaniu. Ostatnia prelegentka w tej sekcji, mgr Anna Dziemianko, omówiła zabawę literami jako fundamentalną dla nauki i poprawy czytania dziecka w wieku przedszkolnym.

W każdej z sekcji po poszczególnych wystąpieniach toczyła się burzliwa naukowa dyskusja, co świadczy o zaangażowaniu uczestników konferencji oraz o powadze podejmowanych tematów. Wielokrotnie w trakcie sesji plenarnych, jak i problemowych dało się słyszeć głosy postulujące wyższą jakość

edukacji, w szczególności nauczycieli. Uczestnicy XII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego otrzymali monografię zbiorową pod tytułem: *Ewaluacja i innowacje w edukacji. Ewaluacje poprawy jakości kształcenia* pod redakcją Jana Grzesiaka.

Ostatni dzień konferencji rozpoczęła czwarta sesja plenarna, w której moderatorami byli: dr hab. Maria Januszewska-Warych, prof. nadzw. dr hab. Mirosław Kowalski, prof. nadzw. dr hab. Piotr Oleśniewicz. Pierwsze wystąpienie: „Prawne, organizacyjne i finansowe aspekty prowadzenia studiów o profilu praktycznym” wygłosił doc. dr Artur Zimny. Z kolei prof. zw. dr hab. Zenon Jasiński przybliżył problem zależności pomiędzy krajowymi ramami kwalifikacji a jakością edukacji nauczycieli, natomiast prof. nadzw. dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec omówiła proces uczenia się przez całe życie, nadając mu nazwę metakompetencja. Następnie wystąpiła prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Gawet-Luty, która wygłosiła referat na temat: „Nauczyciel-wychowawca jako element integrujący rzeczywistość rodzinną i szkolną”, zaś prof. nadzw. dr hab. Marzenna Magda-Adamowicz przedstawiła twórczy styl pracy nauczyciela w perspektywie ewaluacji jakości edukacji. Zagadnienie dotyczące roli rodzica w przedszkolu przedstawiła prof. nadzw. dr hab. Krystyna Żuchelkowska, a prof. nadzw. dr hab. Ewa Smak odniosła się do zagadnienia gier problemowych jako inspiracji w podnoszeniu jakości kształcenia uczniów w młodszym wieku szkolnym. Ostatnie wystąpienie w tej sekcji plenarnej wygłosił prof. zw. dr hab. Kazimierz Żegnałek. Zobrazował on zagadnienie realizacji nowej podstawy programowej w zakresie edukacji wczesnoszkolnej w szkołach wiejskich.

Piąta sesja plenarna była moderowana przez: prof. zw. dr. hab. dr. h.c. Kazimierza Denka, prof. nadzw. dr. hab. Jana Grzesiaka i prof. zw. dr. hab. Józefa Pólturzyckiego. Prof. nadzw. dr. hab. Mirosław Kowalski oraz dr Daniel Falcman określili współmierność paradygmatów w zarysie sprzeczności i wyłaniających się zbieżności w perspektywie badań nad jakością edukacji. W kolejnym wystąpieniu prof. dr Leszek Pawelski udowodnił, że dydaktyczny niepokój może stanowić motor przemian, zaś dr hab. Krzysztof Przybycień przedstawił problem jakości pracy w kontekście jakości kształcenia. Kolejny referat na temat „Badania jakościowe nad poradnictwem zawodowym” przedstawił prof. zw. dr. hab. Ryszard Parzęcki a do dylematów cyfrowej szkoły odniósł się prof. zw. dr. hab. Włodzimierz Gogołek. Prof. dr Paweł Prusak i dr Jadwiga Sala określili krajoznawstwo i turystykę jako determinanty jakości pracy nauczyciela. Obrady zakończyło wystąpienie prof. nadzw. dr. hab. Jana

Grzeziaka, który wygłosił referat na temat: „Niepokój o dydaktykę w procedurze ewaluacji edukacji i nauk o niej”.

Obrady XII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego podsumował prof. zw. dr hab. Kazimierz Denek, natomiast prof. nadzw. dr hab. Jan Grzeziak przedstawił założenia kolejnego XIII Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego, które zatytułowane będzie: „O wyższą jakość ewaluacji poprawy jakości kształcenia”.